

Dalmatinova ulica 4
1000 Ljubljana
T.: +386 1 434 12 00
W.: www.zsss.si
E.: zsss@sindikat-zsss.si

Datum: 17. 5. 2023

Državni zbor Republike Slovenije
Šubičeva ulica 4
1000 LJUBLJANA
gp@dz-rs.si

Zadeva: Stališča ZSSS do Predloga Zakona o spremembi Zakona o zavodih

Spoštovani

Predsedstvo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije - ZSSS je na svoji 4. seji, dne 19. 4. 2023, oblikovalo stališča do [Predloga Zakona o spremembi Zakona o zavodih \(ZZ-B\)](#), predlog zakona je 29. 3. 2023 v zakonodajni postopek po skrajšanem postopku predložila Vlada RS, EPA: 715-IX

Povzetek: Predlog zakona je 29. 3. 2023 po skrajšanem zakonodajnem postopku vložila Vlada RS brez predhodne javne obravnave in socialnega dialoga. Cilj predloga naj bi bil učinkovitejše, kvalitetnejše in strokovnejše delo javnih zavodov, ki so ustanovljeni za opravljanje javnih služb. Predlog zakona s tem ciljem določa naslednje novosti:

1. kdaj je pristojni organ javnega zavoda dolžan razrešiti direktorja,
2. ustanovitelj sme pisno obrazloženo pozvati svet zavoda, naj razreši direktorja in če tega v osmih dneh ne stori, ga sme sam razrešiti,
3. ustanovitelj javnega zavoda brez razpisa za najdlje za eno leto imenuje in razrešuje vršilca dolžnosti direktorja javnega zavoda.

Predlog zakona omejuje pooblastila organov upravljanja javnih zavodov in povečuje pooblastila ustanoviteljev javnih zavodov (lokalnih skupnosti in Vlade RS). Zaradi različne narave dejavnosti bi imel različno sprejemljive učinke v npr. šolstvu v primerjavi z zdravstvom, kar bi predlagatelj moral upoštevati. Predlog zakona tudi ne razlikuje med javnimi zavodi, ki se financirajo iz davkov in javnimi zavodi, ki se financirajo iz prispevkov. Zato bo veljal tudi za javna zavoda, kakršna sta Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) in Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ), ki se večinsko ali v celoti financirata iz prispevkov in ne iz davkov. Danes ju upravljajo organi, v katerih interese plačnikov prispevkov za obvezna socialna zavarovanja zastopamo socialni partnerji, in katerih pooblastila določata ZPIZ-2 in ZZVZZ. Ti obvezni socialni zavarovanji tudi predstavljata enega izmed temeljev socialne države.

Stališče predsedstva ZSSS: Predlog zakona, s povečevanjem pristojnosti vsakokratne Vlade RS, med drugim pomeni »podržavljenje« oziroma »politizacijo« javnih zavodov, ki so nosilci obveznih socialnih zavarovanj. Javni zavodi, ki so nosilci obveznih socialnih zavarovanj se financirajo iz prispevkov in ne iz davkov. Zaradi tega je nesprejemljivo, da spremembe zakona omogočajo vsakokratni oblasti enostranski poseg v organizacijo in delovanje tovrstnih zavodov in to na način, da pristojni organi zavodov in njihovi sklepi dejansko nimajo nobene teže. Kakršnikoli sklep pristojnega organa zavoda, vključno z imenovanjem vodilnih, lahko, po predlogu zakona, vlada enostransko spremeni ter uveljavi svoje interese. V praksi lahko to pomeni, da so organi zavoda dejansko zgolj »na papirju« upravljalci zavodov saj lahko Vlada RS oziroma pristojno ministrstvo kadarkoli spremeni odločitev zavoda, zlasti, če organi zavoda ne sledijo »priporočilom« vlade oziroma ministrstev. To pa je v primeru zavodov, katerih dejavnost se financira iz prispevkov popolnoma nesprejemljivo in tovrstnim spremembam Zakona o zavodih nasprotujemo.

Predsedstvo ZSSS tako zahteva avtonomijo delovanja teh javnih zavodov in njihovih organov upravljanja, saj se financirajo iz prispevkov, ki jih iz bruto plač plačujemo zavarovanci in delodajalci. Zato po našem mnenju takšen predlog zakona ni zrel za nadaljnjo obravnavo in ga je potrebno umakniti iz zakonodajnega postopka. V kolikor pa bi predlog zakona kljub temu nadaljeval svojo zakonodajno pot pa ga je potrebno spremeniti tako, da bodo organi zavodov lahko nemoteno in neodvisno izvrševali svoje pristojnosti, predvsem pa ga je potrebno spremeniti oziroma dopolniti tako, da se ohranijo sedanja pooblastila organov upravljanja ZZZS in ZPIZ v skladu z ZPIZ-2 in ZZVZZ.

Lep pozdrav

Lidija Jerkič

Predsednica ZSSS

